aktionsgruppen arbejdere akademikere
– Arbejdsmiljø & Sundhed

Nyhedsbrev for Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere (tidligere AAA–INFO) • Nr. 3 • September 2025

AAA fejrer 50–års jubilæum

Fredag den 19. september 2025, kl. 12–16

Pio Salen, 2. sal, Arbejdermuseet, Rømersgade 22, 1362 København

Anders Kabel

Helga Mathiassen

Bibbi Bang

Freddy Ridderhaugen

Kathy Jenkins

Gerhard Elsigan

Program

- 12.00: Velkomst ved formand Janne Hansen og tidligere formand Benny Christensen.
- 12.30: Paneldebat om Den Danske Model og arbejdsmiljøet.
  – Fra det lokale niveau til det politiske niveau.
  - **Anders Kabel**, tidl. direktør for BAMBUS – Byggeriets Arbejdsmiljøbus
  - **Helga Mathiassen**, forkvinde for snedker/tømrernes brancheklub i St. København
  - **Bibbi Bang**, underviser i 3F og tidl. AMR i lufthavnen
  - **Freddy Ridderhaugen**, tidl. faglig sekretær 3F BJMF samt formand i Byggefagenes Arbejdsmiljøudvalg København.
- 14.00: Kaffe og kage
- 14.30: Hvilken betydning har de 30 år med konferencer i European Work Hazards Network, (EWHN) haft? Hvad er Europas største arbejdsmiljøproblemer fremover? Oplæg (på engelsk)
  - **Kathy Jenkins**, Skotland
  - **Gerhard Elsigan**, Østrig
- 15.45: Afslutning og velkomst til de næste 50 år

Vi glæder os til at se jer. Læs mere om tilmelding m.v. på side 2

Arbejdsmiljø & Sundhed

Nr. 3 – september 2025
udgivelse nr. 37 – udgives af:

Aktionsgruppen
Arbejdere Akademikere

Klubhuset
Dortheavej 39
2400 København NV

aaa@aktionsgruppen.dk
www.aktionsgruppen.dk

Redaktion:

Janne Hansen
Ansvarshavende redaktør

Lars H. Nielsen,
Redaktør

Thora Brendstrup,
Medlem af AAA´s bestyrelse

Pia Hahnemann

Jubilæumskonferencen 19. september

Tilmelding til: aaa@aktionsgruppen.dk.
Det er gratis at deltage i konferencen.
Ved ankomsten til Arbejdermuseet skal I ikke betale entre, men blot meddele at I skal til Pio Salen.
Vi serverer sandwich og drikkevarer. Hvis du har allergier eller andre særlige ønsker, så skriv det i mailen ved tilmelding.
Der er plads til 40 deltagere.

AAA og Arbejdsmiljøloven kan fejre 50 års jubilæum

Arbejdsmiljøloven

Dansk lovgivning

Lang titel:	Lov om arbejdsmiljø
Type:	Lov
Nummer:	681
År:	1975
Ressort:	Beskæftigelsesministeriet

Datoer

Vedtaget:	17. december 1975
Stadfæstet:	23. december 1975

Status: Gældende

Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere (AAA) blev stiftet samme år som vedtagelsen af Arbejdsmiljøloven - i 1975. Den nye arbejdsmiljølov er en del af Den Danske Model på godt og ondt.

Den Danske Model er udfordret: Lavere organisering, arbejdsgivere som ikke forstår modellen, internationalisering, migrantarbejdere, som har betydning for den lavere organisering. Den Danske Model sætter rammerne for arbejdsmiljøarbejdet både lokalt og politisk

Det er langt mere i verden end Den Danske Model og Danmark – AAA har gennem mange år lavet studieture og internationale konferencer – godt med viden og inspiration fra udlandet.

AAA fejrer 50 års jubilæum den 19. september. Mød gamle og nye arbejdsmiljøaktivister.

aktionsgruppen
arbejdere
akademikere

AAA indbyder til fyraftensmøde og generalforsamling

Torsdag den 25/9–25 kl. 17.00

i Malernes Fagforening, Lygten 10, 2400 København NV

Vi holder først et fyraftensmøde fra kl. 17.00–18.30 med fokus på de arbejdsmiljøforbedringer, som sker på Christiansborg.

Victoria Valásquez fra Enhedslisten kommer og giver en status på arbejdsmiljø-aftaler og andre arbejdsmiljøaktiviteter på Christiansborg.

Generalforsamling

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valgt af referent
3. Godkendelse af referat fra sidste generalforsamling
4. Beretning fra bestyrelsen
5. Regnskab
6. Indkomne forslag
7. Valg af bestyrelse + suppleanter. Valg af revisorer og suppleanter
8. Eventuelt

Der vil være en sandwich mm.
Tilmelding til fyraftensmøde og/eller generalforsamlingen senest onsdag den 15. september 2025 på aaa@aktionsgruppen.dk
Frist for indkomne forslag senest den 15. september 2025 inden kl. 12.00.
Vi serverer sandwich og drikkevarer. Hvis du har allergier eller andre særlige ønsker, så skriv det i mailen ved tilmelding

Vel Mødt
Bestyrelsen

Det forhåndenværende søm slår et slag for Arbejdsmiljøets Internationale Dag

Af Thora Brendstrup

I 1985 besluttede Canada, at den 28. april skulle være den dag, hvor man mindedes de, der døde på deres arbejde, og hvor man planlagde at kæmpe for dem, der stadig gik på arbejde.

28. april er siden blevet internationalt anerkendt af arbejderbevægelsens institutioner.

I Danmark var det AAA, der i 1995 arrangerede den første markering af dagen. Det foregik på Rådhuspladsen i København med taler, røde faner og musik. Siden da har AAA fundet på et nyt arrangement næsten hvert år.

AAA har taget udgangspunkt i antallet af anerkendte dødsfald på de danske arbejdspladser. Jeg nævner her nogle af aktionerne, men ikke dem alle. Dem jeg kender til er der tekst og billeder om på www.aktionsgruppen.dk.

Der blev i 1998 fremstillet 77 mandshøje træskabeloner af mennesker, som blev stillet på Rådhuspladsen i København. I 1999 blev 78 balloner sluppet løs samme sted, en for hvert arbejdsbetinget dødsfald. I 2001 blev der dannet et kors på Rådhuspladsen af 67 par sko.

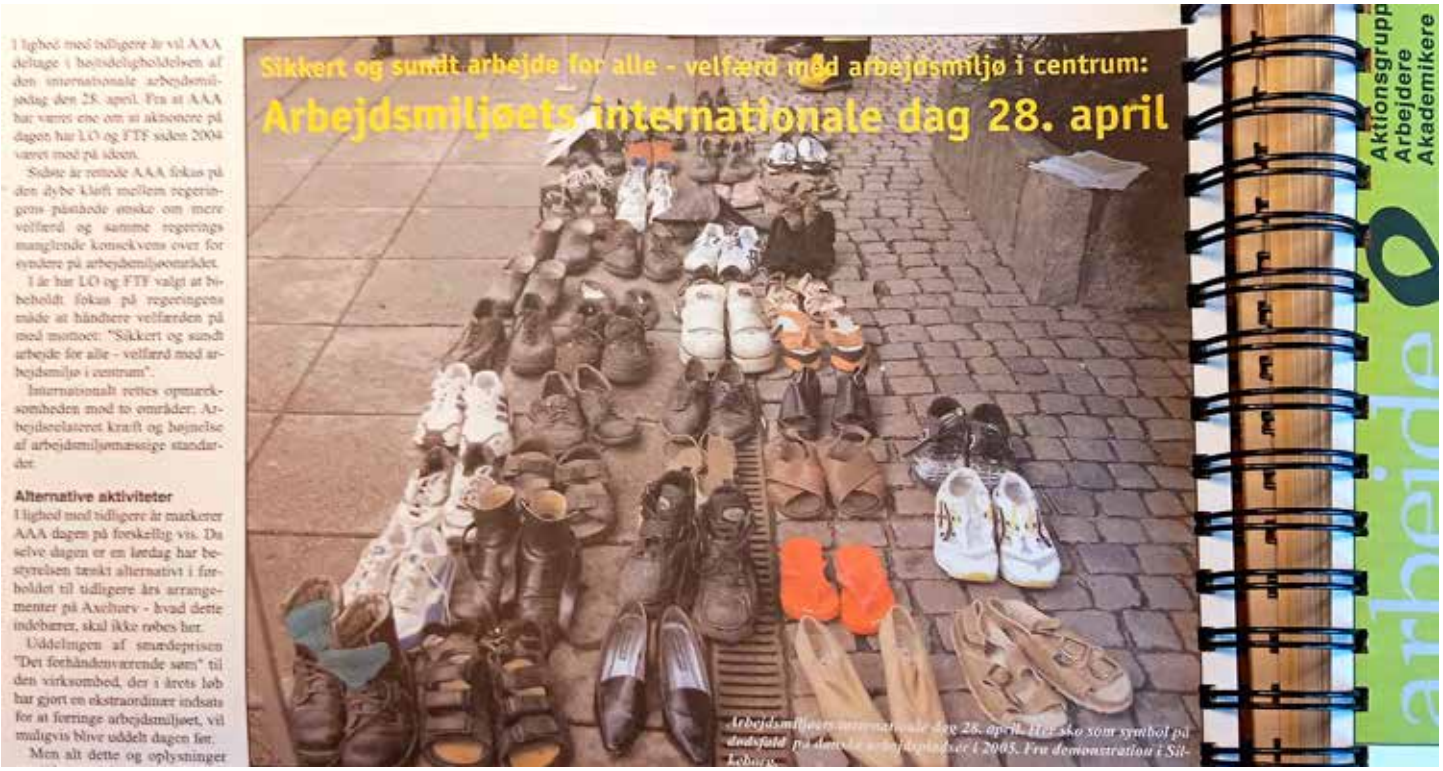

Nogle år har AAA samarbejdet med LO Storkøbenhavn om et arrangement, og nogle steder i landet har fagforeningerne lavet deres egne arrangementer, blandt andet i 3F Helsingør.

Det forhåndenværende søm

Det forhåndenværende søm er et meget smukt langt søm i en gaveæske, fremstillet af AAA (Freddy Ridderhaugen) og uddelt til en instans, der det år har haft et meget dårligt arbejdsmiljø. Jeg mener, at første søm blev uddelt i 2003 til Skanska på grund af dårligt arbejdsmiljø ved ombygning af Daells Varehus i København. Det følgende år blev sømmet givet til virksomheden BVQI, som havde certificeret en virksomhed, der efterfølgende fik adskillige påbud fra Arbejdstilsynet.

De Praktiserende Lægers Organisation har fået et søm i 2005 for manglende anmeldelse af arbejdsbetingede sygdomme. I 2014 blev sømmet givet til den polske ambassade i København for manglende omsorg for polske bygningsarbejdere i Danmark.

Flere søm er nævnt og gennemgået på www.aktionsgruppen.dk.

I 2024 blev sømmet erstattet af et par røde løbesko, som blev tildelt arbejdsministeren, så hun kunne løbe noget hurtigere for at forbedre arbejdsmiljøproblemer som stress og social dumping.

I efteråret 2026 afholder arbejdermuseet i København en stor udstilling om arbejdsmiljø, og AAA har lovet, at der kommer et søm i gaveæske med på den udstilling.

Af Freddy Ridderhaugen

Skrevet i anledning af formanden for AAA, Janne Hansens 60 års fødselsdag.

Sangen om den 28. april – arbejdsmiljøets internationale dag

En sang til Janne Hansen og alle i aktionsgruppen, Arbejdsmiljøgruppen Arbejdere Akademikere. Melodi: I kan ikke slå os ihjel

1
Vi har frosset vores røv i laser
på byens beskidte pladser
med hornmusik i øret
og kister med brudte løfter

I kan komme med hjelme
og brudte paragraffer
men I må da snart ku' indse
det er de små I straffer

I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
det bliver værst for jer selv

2
Vi har prøvet med priser
og festlige balloner
med EU's gule stjerner
forbi Købmagergades balkoner

Med guldsøm og fine æsker
- ironien tyk som krudtrøg
og de fine ord som følger
må I sluge som fedtmøg

I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
det er en del af jer selv

3
På Rådhuspladsens fliser
står en stille flok og kigger
på de tavse silhuetter,
hvor bag døden står og nikker

eller var det, det år med skoene
der stod ensomt ladt tilbage
stillet op på rad og række
uden erstatning, men ret til klage!

I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
I kan ikke tie det ihjel
det bliver værst for jer selv

4
I havnen har vi kastet
en rose for hver, fra os
ført med strømmen ud mod havet
en simpel gestus – bevis på trods

og når vores dag er omme
og lyset det forsvinder
står et håb om retfærd tilbage
og fortrænger mørkets minder

I kan ikke slå det ihjel
I kan ikke slå det ihjel
I kan ikke slå det ihjel
Det blir en del af jer selv

Arbejdstilsynet svigter elektrikernes velfærdsforanstaltninger

Af Søren Jensen og Niels Bergløv, nuværende og fhv. faglig sekretær i Dansk El-forbund

Vi ser mere og mere, at vores medlemmers rettigheder omkring velfærdsforanstaltninger, og især skurvogne, bliver undermineret.

Det er problematisk , at Arbejdstilsynet ikke reagerer på anmeldelser om manglende velfærdsforanstaltninger, da ikke alle overenskomster i byggebranchen kan fagretsligt behandle dette brud. Vi hører fra flere medlemmer, der har talt med Arbejdstilsynet, at Arbejdstilsynet henviser til, at overenskomsterne har kompenserende tiltag ved manglende velfærdsforanstaltninger eller mulighed for fagretslig behandling. Dette eksisterer dog ikke i f.eks. elektrikeroverenskomsten.

Vi savner , at Arbejdstilsynet bliver mere opmærksomme på forskellene i overenskomsterne, og at man ikke bare kan tage manglende velfærdsforanstaltninger over en kam. Hvis Arbejdstilsynet vil henvise til overenskomster, bliver de nødt til at sætte sig dybere ind i ,hvor de varierer. Vi vil foreslå, at de holder sig til lovgivningen og reagerer efter den, når de hører eller ser manglende velfærdsforanstaltninger.

Oplever I som håndværkere, at jeres velfærdsforanstaltninger bliver undermineret?

Kontakt jeres lokale fagforening for rådgivning og evt. for at anmelde manglerne til Arbejdstilsynet.

Velfærdsforanstaltninger på byggepladser:

- **Toilet- og vaskeforhold**
- **Opholdsrum og skurvogne**
- **Omklædningsrum og skabe**
- **Førstehjælpsudstyr**
- **Drikkevand**
- **Beskyttelse mod vejrlig**

Risiko for lungesygdom efter udsættelse for støv på arbejde

Af Thora Brendstrup

Støv fra organisk materiale kan give lungefibrose (en ødelæggelse af elasticiteten i lungerne). Der er stigende risiko for lungesygdom med stigende udsættelse for organisk støv, eksempelvis endotoxiner.

Der blev fundet øget risiko for asbestose ved stigende udsættelse for asbest.

Kvartsholdigt støv kan give silikose i lungerne, men det kan også give andre lungelidelser, bl.a. sarkoidose, hvor der dannes knuder i lungevævet.

Oplysningerne er fra Inge Brosbøl Iversens Ph.D. , hvor hun har gennemført en stor registeranalyse blandt alle danskere, som havde været i arbejde siden 1976. Inge Brosbøl Iversen er Speciallæge i arbejdsmedicin i Region Syddanmark.

Man kan læse mere om resultaterne af hendes undersøgelse i invitationen til Ph.D. forsvar i 2024.

https://ramazzini.dk/userfiles/file/Nyheder/Press%20release%20Inge_Brosboel_Iversen.pdf

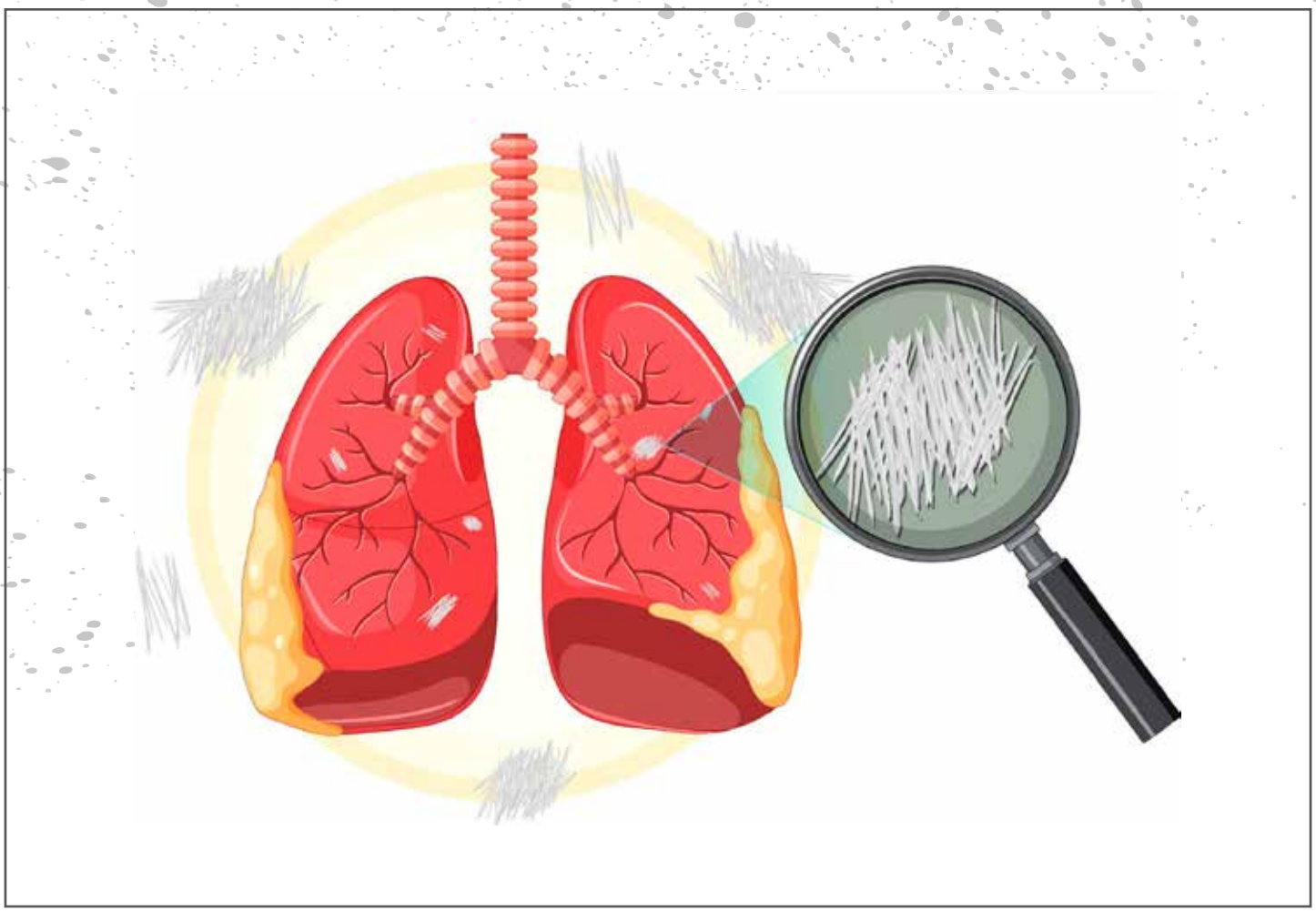

Arbejdsbetinget dødelighed i Norden

Af Thora Brendstrup

De nordiske landes Arbejdstilsyn har bestilt en rapport, som bl.a. handler om arbejdsbetinget dødelighed i de nordiske lande og omkostningerne ved disse dødsfald.

Rapporten udkom i 2024, og jeg omtaler en række resultater, som er vigtige for danske forhold.

Rapporten er skrevet af nordiske forskere inden for området og bygger på de videnskabelige resultater, som de havde til rådighed. Forskerne definerer arbejdsbetingede dødsfald som de tilfælde, der kan dokumenteres af forskningen uafhængigt af, hvad der står på de enkelte landes lister over erstatningsberettigede skader pga. arbejdet.

Ifølge rapporten var kun 1 %, af de 12.000 arbejdsbetingede dødsfald i Norden, i 2019 følger af egentlige arbejdsulykker (Danmark, Norge, Sverige,Island).

De fleste dødsfaldsårsager var kræft (46 %). Så fulgte hjertekarsygdomme (27 %), lungelidelser (14 %) og mentale sygdomme (8 %).

Rapporten indeholder en liste over alle de mange kræftfremkaldende stoffer på de nordiske arbejdspladser. Forskerne mener, at antallet af arbejdsbetingede kræfttilfælde vil stige pga. udsættelse for nye og gammelkendte stoffer, der mistænkes for at være kræftfremkaldende, og fordi befolkningen bliver ældre, hvorved flere får kræft. Som eksempler nævnes asbest ved nedbrydning, silikatstøv, dieseludstødning og røg fra brændende træ.

For hjertekarsygdommene nævnes årsagerne stress (høje krav, lav beslutningsmulighed, lav social støtte) og lange arbejdstider.

Vedrørende de mentale sygdomme omtales bl.a. sammenhæng mellem udsættelse for pesticider og gødning og Parkinsons sygdom og Alzheimers sygdom.

De danske tal fra 2019 består af 2472 arbejdsbetingede dødsfald. Forskerne noterer sig, at arbejdsbetingede dødsfald ikke fremgår af den danske liste over erhvervssygdomme! Kræft udgør 1153 tilfælde. Ulykker udgør 39 tilfælde. De mentale sygdommes dødsårsager er 197 tilfælde, hvoraf 64 tilfælde er selvmord pga. depression - forårsaget af arbejdsforholdene.

Sverige havde samme år kun 36 dødelige arbejdsulykker, trods en arbejdsstyrke der er betydelig større end den danske.

Prisen for de dårlige arbejdsbetingelser er i de fleste europæiske lande omkring 4 % af BNP (bruttonationalproduktet). Danmark ligger dog på 3,2 %.

Rapporten er på denne hjemmeside:
NIVA: Nordisk Institut for Videregående Uddannelse i Arbejdsmiljø. Tilbud om videregående uddannelse til forskere, praktikere og specialister inden for arbejdsmiljø og sikkerhed: Advanced education in occupational health - NIVA Education

Arbejdsrelaterede dødsfald i Norden – Arbejde i dag og i fremtiden, del tre.
Work today and in the future Part three: Work-related fatalities, diseases and costs in the Nordic countries

HK's udspil mod stress er virkelig gennemtænkt

HK har udarbejdet et stress-udspil med 15 konkrete løsningsforslag: "Samfundet har brug for en stress-pakke".

HK's 15 løsningsforslag:

1. Ledere skal uddannes i psykisk arbejdsmiljø
2. Alle virksomheder skal have en stresspolitik
3. Arbejdspladserne skal fortsat have adgang til rådgivning
4. Arbejdstilsynet skal føre tilsyn med stress og psykisk arbejdsmiljø
5. Bedre arbejdsmiljøuddannelse i psykisk arbejdsmiljø
6. Ny viden om gevinster og barrierer for forebyggelse
7. Stress skal anerkendes som sygdom
8. Alle skal have adgang til kvalificeret behandling af stress
9. Obligatoriske fastholdelsesplaner
10. Ret til gradvis opstart på jobbet efter stress
11. Arbejdsmediciner skal ind over arbejdsskadesager om stress
12. Arbejdsgivere skal ikke sagligt kunne afskedigede medarbejdere på grund af, at de er syge som følge af arbejdsmiljøet
13. Delt bevisbyrde i sager om stresssygemeldinger
14. Stressramte skal have ret til sædvanligt opsigelsesvarsel
15. Bøder til arbejdsgivere for overtrædelse af reglerne om psykisk arbejdsmiljø.

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd har lavet en analyse i samarbejde med HK. Den viser at, arbejdsrelateret stress hvert år sænker det effektive arbejdsudbud med 55.600 fuldtidspersoner. Heraf skyldes de 22.600 fuldtidspersoners sygefravær.

De samfundsmæssige velstandstab ved højere sygefravær og lavere arbejdsudbud relateret til stress ,er 54,6 mia. kr. årligt.

AE analyserer alene antallet af reducerede arbejdstimer pga. sygefravær. Den reducerede produktivitet pga. stress er endnu ikke kortlagt. AE har valgt det, der er mest enkelt at måle. Det er jo forståeligt nok. Men tabet af produktivitet er til gengæld uhyre relevant også.

Gode links om emnet:

Stress: HK's udspil med 15 forslag
https://www.hk.dk/raadogstoette/arbejdsmiljoe/stress/stop-stress
Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, AE, „Stress koster 55 mia. kr. om året". Udgivet med støtte fra HK.
https://www.ae.dk/node/3500/pdf-export
Er du stresset? Hvad er stress? Læs mere om dette her:
https://www.hk.dk/raadogstoette/arbejdsmiljoe/stress
HK præsenterer 15 konkrete løsningsforslag i stressudspil: „Samfundet har brug for en stresspakke":
https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14024706/hk-praesenterer-15-konkrete-losningsforslag-i-stress-udspil-samfundet-har-brug-for-en-stresspakke?publisherId=90400&lang=da

Find AAA på Facebook

Seneste nyt m.v. fra Aktionsgruppen kan også findes på Facebook. Søg efter:
Aktionsgruppen Arbejdere Akademikere – For et bedre arbejdsmiljø
https://www.facebook.com/groups/541248756717192